

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) verilerinin değerlendirildiği Kurulan Şirketler, Yabancı Ortak Sermayeli¹ Kurulan Şirketler ve Suriye Ortak Sermayeli Kurulan Şirketler bilgilerinin yer aldığı **TEPAV Uluslararası Sermayeli Şirketler Bülteni** her ay kamuoyunun dikkatine sunulmaktadır.

Türkiye’de kurulan şirketlerin yüzde 9’u yabancı ortak sermayeli

Mart 2020 verilerine göre Türkiye genelinde toplam 11.005 şirket² kurulmuştur. Kurulan şirket sayısı Mart 2019’a göre yüzde 23,3 artış; Şubat 2020’ye göre yüzde 6,4 düşüş göstermiştir.

Türkiye’de kurulan şirketlerin yüzde 8,6’sı yabancı ortak sermayeli şirketlerdir. Bu oran il bazında incelendiğinde ise yüzde 16,7 ile Tunceli yabancı ortaklı kurulan şirket oranı en fazla olan iller arasında ilk sırada yer almaktadır. Tunceli’yi; yüzde 14,8 ile Nevşehir, yüzde 14,6 ile Yalova ve yüzde 13,9 ile Antalya takip etmektedir.

Tablo 1. Yabancı ortak sermayeli kurulan şirketlerin toplam şirket sayısına oranı en yüksek olan ilk 10 il (Mart 2020)

İller	Kurulan Yabancı Ortak Sermayeli Şirket Sayısı	Kurulan Toplam Şirket Sayısına Oranı (%)
Tunceli	1	16,7
Nevşehir	4	14,8
Yalova	7	14,6
Antalya	68	13,9
Trabzon	8	13,3
İstanbul	577	13,0
Gaziantep	35	12,9
Mersin	22	11,2
Sivas	2	8,7
Hatay	10	8,4
Toplam	942	8,6

Kaynak: TOBB, TEPAV Hesaplamaları

Yabancı ortak sermayeli kurulan şirketlerin sermayesinin yüzde 73’ünü yabancı sermaye oluşturdu

Mart 2020 verilerine göre yabancı ortak sermayeli 942 adet şirket kurulmuştur. Bu şirketlerin toplam sermayesi 423,8 milyon TL olup yüzde 73,3’ünü yabancı ortak sermayesi oluşturmaktadır.

¹ Yabancı Ortak Sermayeli şirketler, ortaklarının uyruklarına göre belirlenmektedir.

² "Şirket" ve "Gerçek Kişi Ticari İşletmesi" sayılarını kapsamaktadır.

Tablo 2. Yabancı ortak sermayeli kurulan şirketlerin genel görünümü (Mart 2020)

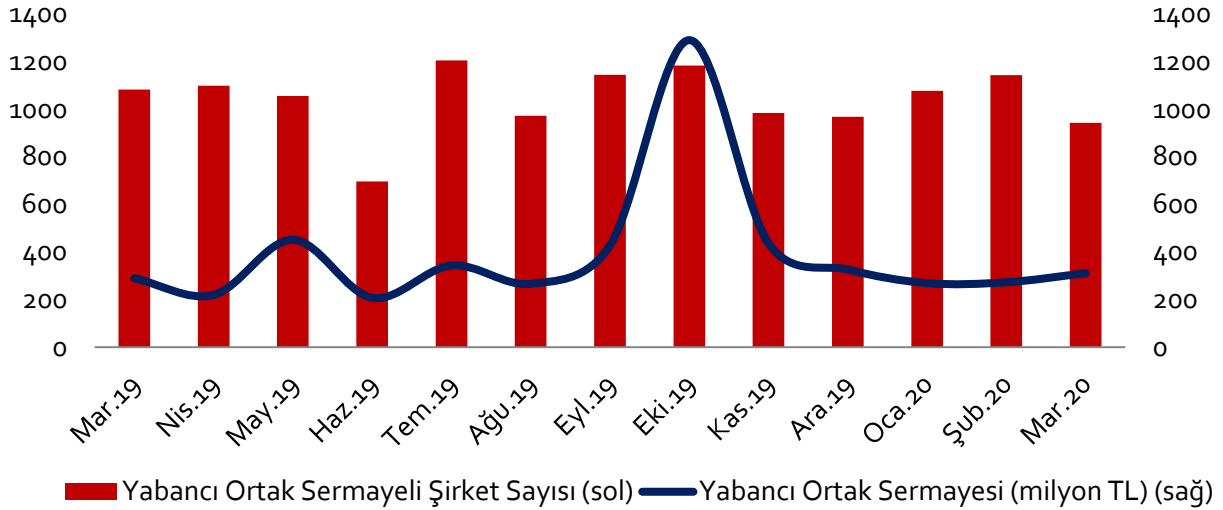
Şirket Türü	Şirket Sayısı	Toplam Sermaye (Milyon TL)	Yabancı Ortak Sermayesi (Milyon TL)	Yabancı Ortak Sermayesi Oranı (%)
Anonim	97	56,0	20,1	35,9
Limited	845	367,8	290,4	79,0
Genel Toplam	942	423,8	310,5	73,3

Kaynak: TOBB, TEPAV Hesaplamaları

Yabancı ortak sermayesi, geçen aya kıyasla 38 milyon TL arttı

Mart 2020’de yabancı ortak sermayeli kurulan şirket sayısı, Mart 2019’a kıyasla yüzde 12,9, Şubat 2020’ye kıyasla yüzde 17,5 azalış gösterdi. Yabancı ortak sermayesi toplamı geçen yıla göre 21 milyon TL (yüzde 7,4); geçen aya göre 38 milyon TL (yüzde 13,9) arttı.

Grafik 1. Yabancı ortak sermayeli kurulan şirket sayısı ve yabancı ortak sermayesi miktarı (Milyon TL) (Mart 2019 – Mart 2020)

Kaynak: TOBB, TEPAV Hesaplamaları

Yabancı ortak sermayeli kurulan şirket sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre en fazla Ankara’da artış gösterdi. Ankara’yı ise Samsun, Antalya ve Kocaeli takip etti.

Tablo 3. Yabancı ortak sermayeli kurulan şirket sayısı en fazla artış gösteren ilk 10 il (Mart 2020)

İller	Kurulan Şirket Sayısı Mart 2019	Kurulan Şirket Sayısı Mart 2020	Yıllık Değişim	Toplam Sermaye (Bin TL) Mart 2020	Yabancı Ortak Sermayesi (Bin TL) Mart 2020
Ankara	35	65	30	14.120	10.622
Samsun	1	6	5	3.310	3.170
Antalya	64	68	4	27.830	18.520
Kocaeli	3	7	4	620	530
Yalova	4	7	3	3.650	3.650
Tekirdağ	0	3	3	6.200	1.625

Kayseri	7	10	3	1.660	1.320
Adana	5	7	2	1.960	1.410
Osmaniye	0	2	2	1.050	728
Sivas	0	2	2	1.220	100

Kaynak: TOBB, TEPAV Hesaplamaları

Sektör bazında incelendiğinde en çok yabancı ortak sermayeli şirket "toptan ticaret" sektöründe kurulurken; en fazla yabancı ortak sermayesi yine "toptan ticaret" sektöründe gerçekleşmiştir. Bu sektördeki toplam sermaye miktarı 96,1 milyon TL iken, toplam sermayenin yüzde 81,2'sini yabancı ortak sermayesi oluşturmaktadır.

Tablo 4. Yabancı ortak sermayeli kurulan şirketlerin en çok faaliyet gösterdiği ilk 15 sektör (Mart 2020)

Faaliyet Açıklama (Nace Rev. 2)	Şirket Sayısı	Toplam Sermaye (Milyon TL)	Yabancı Ortak Sermayesi (Milyon TL)
Toptan ticaret	289	96,1	78,0
Perakende ticaret	65	17,4	11,2
Gayrimenkul faaliyetleri	60	30,2	8,6
Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	48	17,3	11,3
Bina inşaatı	45	29,5	22,3
İdare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri	45	13,5	11,9
Seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ve ilgili faaliyetler	38	9,6	8,7
Bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler	29	6,4	5,9
Diğer hizmet faaliyetleri	24	7,7	6,3
Kiralama ve leasing faaliyetleri	17	7,4	5,4
Giyim eşyalarının imalatı	16	10,0	7,1
Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı	16	3,4	3,1
Eğitim	16	2,8	2,3
Motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ile onarımı	15	4,3	4,1
Konaklama	13	12,6	7,4

Kaynak: TOBB, TEPAV Hesaplamaları

Mart 2020'de toplam yabancı ortak sermayesi 310 milyon TL oldu

Mart 2020'de Türkiye'de kurulan yabancı ortak sermayeli şirketlerin ülke dağılımları incelendiğinde en fazla şirketin yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşları tarafından kurulduğu görülmektedir. Bu şirketlerin sayısı 540 olup, toplam sermayesi 271,6 milyon TL'dir. Türkiye'yi 51 şirket ile İran ve 32 şirket ile Irak ve Suriye takip etmektedir. Yabancı ortak sermayesi dikkate alındığında ise Türkiye (187,7 milyon TL), Irak (11,2 milyon TL), Libya (10,2 milyon TL), Kuveyt (9,1 milyon TL) ve Suriye (9 milyon TL) önde gelmektedir.

Tablo 5. Yabancı ortak sermayeli kurulan şirketlerin ülkelere göre dağılımı, ilk 15 ülke (Mart 2020)

Ülkeler	Kurulan Şirket Sayısı Mart 2020	Toplam Sermaye (Milyon TL) Mart 2020	Yabancı Ortak Sermayesi (Milyon TL) Mart 2020
Türkiye*	540	271,6	187,7
İran	51	10,0	6,6
Irak	32	13,6	11,2
Suriye	32	11,4	9,0
Ürdün	31	10,0	7,1
Suudi Arabistan	23	6,4	4,5
Libya	21	12,0	10,2
Lübnan	21	10,2	4,8
Almanya	18	7,9	5,1
Mısır	16	10,2	6,1
Çin	12	11,1	7,2
Azerbaycan	12	1,8	1,5
Rusya Federasyonu	11	5,0	3,2
Pakistan	10	1,7	1,2
İngiltere	9	23,7	2,3

Kaynak: TOBB, TEPAV Hesaplamaları

* Yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarını ifade etmektedir.

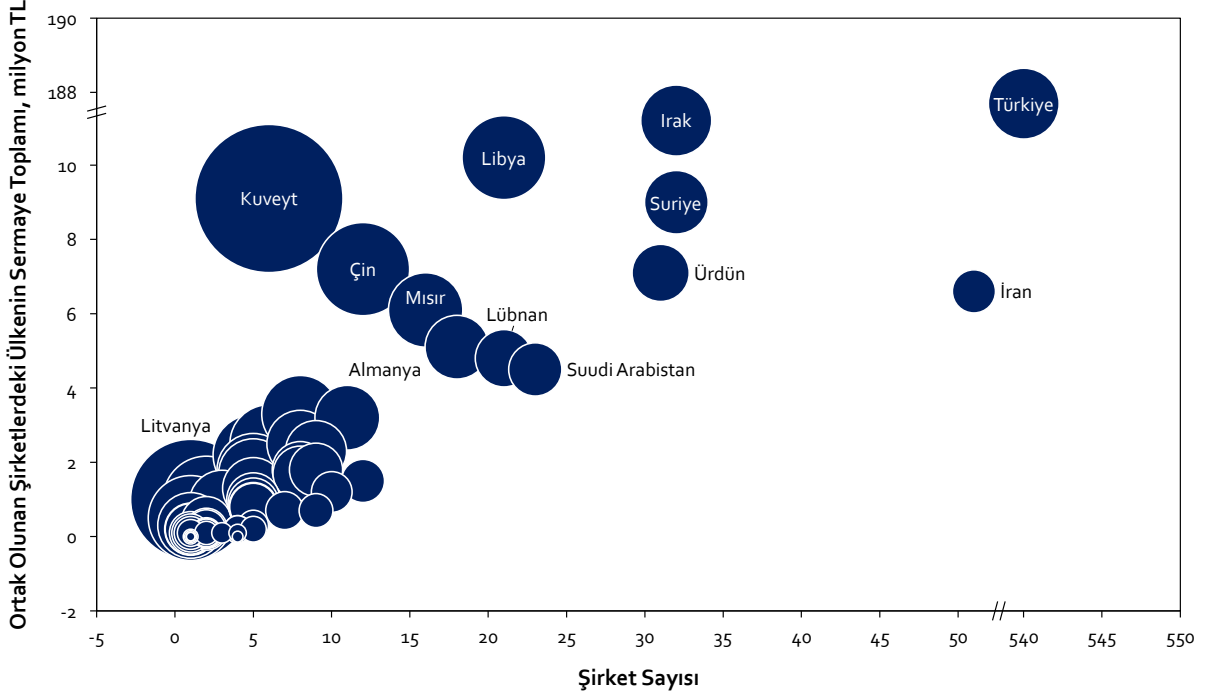
Ortak olunan şirketlerdeki ülkenin sermaye toplamının şirket başına ortalama değeri hesaplandığında ise Mart 2020'de şirket başına en çok yabancı sermaye Kuveyt ortaklı şirketlerde görülmüştür. Kuveyt'i, Litvanya, Çin ve Polonya takip etmektedir. Suriye ortak sermayeli şirketlerde ise şirket başına yabancı sermaye 281 bin TL'dir.

Tablo 6. Şirket başına yabancı sermaye ortalaması, ilk 15 ülke (Mart 2020)

Ülkeler	Kurulan Şirket Sayısı Mart 2020	Yabancı Ortak Sermayesi (Bin TL) Mart 2020	Şirket Başına Yabancı Sermaye Ortalaması (Bin TL) Mart 2020
Kuveyt	6	9.125	1.521
Litvanya	1	1.000	1.000
Çin	12	7.248	604
Polonya	2	1.036	518
İsveç	1	500	500
Malezya	1	500	500
Libya	21	10.228	487
Yemen Arap Cum.	5	2.238	448
Afganistan	6	2.535	423
Fransa	8	3.293	412
Mısır	16	6.139	384
Kanada	5	1.825	365
Irak	32	11.186	350
Türkiye	540	187.659	348
Sudan	5	1.670	334

Kaynak: TOBB, TEPAV Hesaplamaları

Şekil 1. Yabancı ortak sermayeli kurulan şirketleri ülkelere göre dağılımı (Mart 2020)

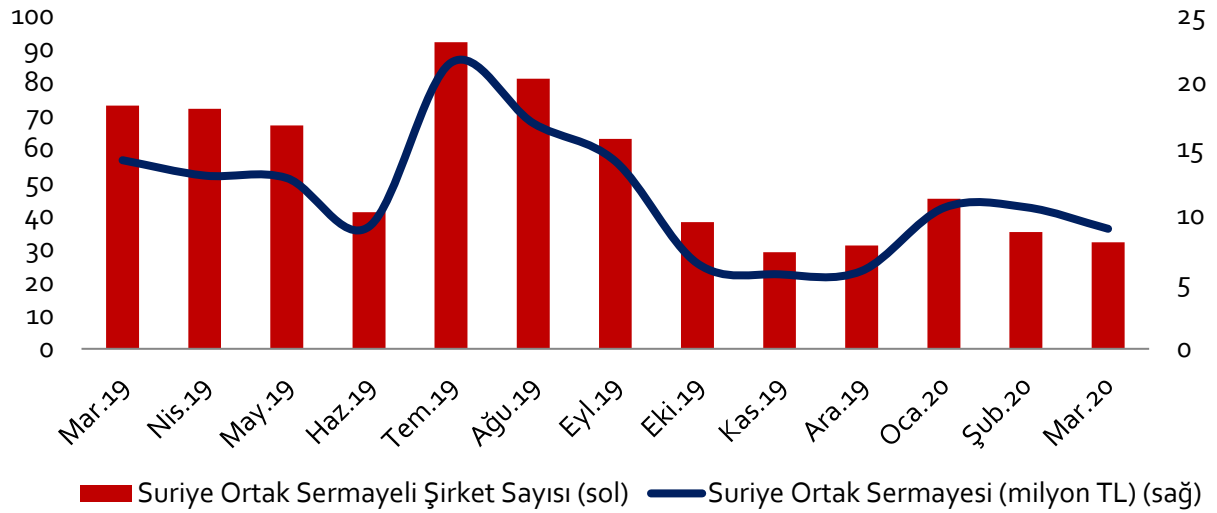
Kaynak: TOBB, TEPAV Hesaplamaları

Not: Dairelerin büyüklüğü şirket başına yabancı sermaye tutarının ortalamasını ifade etmektedir.

Mart 2020'de bir önceki yıla kıyasla Suriye ortak sermayesi yüzde 36 azaldı

Mart 2020'de Suriye ortak sermayeli 32 şirket kurulmuş olup, Suriye ortaklı şirketlerin toplam Suriye ortak sermayesi 9 milyon TL'dir. Mart 2020'de Suriye ortak sermayeli kurulan şirket sayısı, Mart 2019'a göre yüzde 56,2; Suriye ortak sermayesi ise yüzde 36,4 azaldı. Şubat 2020'ye göre kıyaslandığında ise Suriye ortak sermayeli kurulan şirket sayısı yüzde 8,6; Suriye ortak sermayesi yüzde 15,2 azalış gösterdi.

Grafik 2. Suriye ortak sermayeli kurulan şirketlerin sayısı ve Suriye ortak sermayesi miktarı (Milyon TL) (Mart 2019 – Mart 2020)

Kaynak: TOBB, TEPAV Hesaplamaları

Yabancı ortak sermayeli kurulan şirketlerin yüzde 3'ü Suriye ortaklı

Mart 2020'de yabancı ortak sermayeli kurulan 942 şirketin, 32'si (yüzde 3,4) Suriye ortak sermayeli olup yabancı ortak sermayesinin yüzde 2,9'unu oluşturmaktadır.

Tablo 7. Suriye ortaklı kurulan yabancı sermaye şirketlerinin genel görünümü (Mart 2020)

Şirket Türü	Şirket Sayısı	Toplam Sermaye (Bin TL)	Suriye Ortak Sermayesi (Bin TL)	Suriye Ortak Sermayesi Oranı (%)
Anonim	1	60	20	33,3
Limited	31	11.340	8.980	79,2
Genel Toplam	32	11.400	9.000	78,9

Kaynak: TOBB, TEPAV Hesaplamaları

Mart 2020 itibariyle Suriye ortak sermayeli kurulan şirket sayısının en yüksek olduğu illerin başında İstanbul gelmektedir. İstanbul'u; Mersin, Gaziantep, Bursa ve Karabük takip etmektedir. Suriye ortak sermayesi dikkate alındığında ise İstanbul ilk sırada yer almaktadır.

Tablo 8. İllere göre Suriye ortak sermayeli kurulan şirket sayısı (Mart 2020)³

	Şirket Sayısı	Toplam Sermaye (Bin TL)	Suriye Ortak Sermayesi (Bin TL)
İstanbul	24	7.400	6.555
Mersin	5	2.850	1.670
Gaziantep	1	200	50
Bursa	1	500	500
Karabük	1	450	225

Kaynak: TOBB, TEPAV Hesaplamaları

Mart 2020’de Karabük’te kurulan yabancı ortak sermayeli tek şirket, Suriye ortak sermayelidir. Suriye ortak sermayeli kurulan şirketlerin yabancı ortak sermayeli şirketler içindeki payı Mersin’de yüzde 22,7, İstanbul’da yüzde 4,2, Bursa’da yüzde 3,7 ve Gaziantep’te yüzde 2,9’dur.

Tablo 9. İllere göre Suriye ortak sermayeli kurulan şirketlerin yabancı ortak sermayeli şirketlere oranı (Mart 2020)

	Suriye Ortak Sermayeli Şirket Sayısı	Yabancı Ortak Sermayeli Şirket Sayısı	Oran (%)
Karabük	1	1	100,0
Mersin	5	22	22,7
İstanbul	24	577	4,2
Bursa	1	27	3,7
Gaziantep	1	35	2,9

Kaynak: TOBB, TEPAV Hesaplamaları

Sektör bazında incelendiğinde ise Suriye ortak sermayeli şirketlerin Mart 2020’de en çok “toptan ticaret” sektöründe kurulduğu görülmektedir. Suriye ortak sermayesi dikkate alındığında ise yine “toptan ticaret” sektörü ilk sırada gelmektedir.

Tablo 10. Suriye ortak sermayeli kurulan şirketlerin faaliyet gösterdiği sektörler (Mart 2020)

Faaliyet Açıklama (Nace Rev. 2)	Şirket Sayısı	Toplam Sermaye (Bin TL)	Suriye Ortak Sermayesi (Bin TL)
Toptan ticaret	14	6.470	5.420
İdare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri	3	400	250
Perakende ticaret	2	1.200	650
Gayrimenkul faaliyetleri	2	220	160
Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	1	300	300
Fabrikasyon metal ürünleri imalatı	1	400	200
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	1	100	100
Diğer imalatlar	1	250	125
Motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve	1	500	500

³Mart 2020’de Suriye ortak sermayeli şirketler sadece 5 ilde kurulmuştur.

perakende ticareti ile onarımı			
Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı	1	350	350
Taşımacılık için depolama ve destekleyici faaliyetler	1	350	350
Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	1	450	225
Kiralama ve leasing faaliyetleri	1	250	250
Eğitim	1	100	100
Diğer hizmet faaliyetleri	1	60	20

Kaynak: TOBB, TEPAV Hesaplamaları